

Vojko Radomirović

Učiteljski fakultet

Užice

Blagoje Nešić

Filozofski fakultet

Niš

OPŠTA PSIHOLOGIJA U UČITELJSKOJ ŠKOLI U JAGODINI OD NJENOG OSNIVANJA 1898. GODINE DO PRVOG SVETSKOG RATA

Predmet ovog istraživanja je mesto, uloga i karakter psihologije u jagodinskoj učiteljskoj školi u vremenu od njenog početka rada 1898. godine do Prvog svetskog rata. Problem je istražen preko sledećih pokazatelja: 1. zastupljenost psihologije u nastavnim planovima po kojima je radila jagodinska učiteljska škola u ovom vremenskom razdoblju; 2. priroda sadržaja nastavnih programa psihologije jagodinske učiteljske škole; 3. udžbenik psihologije po kome je realizovan nastavni plan i program; i 4. prisustva psihologije u vannastavnim aktivnostima i na učiteljskom ispitu zrelosti. Jagodinska učiteljska škola u ovom vremenskom razdoblju imala je dva nastavna plana po kojima je radila. To je nastavni plan iz 1898. i nastavni plan iz 1904. godine. U prvom nastavnom planu bila je zastupljena psihologija sa logikom sa 4 časa u drugom razredu, a u drugom nastavnom planu isti predmet sa 3 časa u drugom i 2 časa u trećem razredu učiteljske škole. Analizirali smo nastavni program psihologije sa logikom iz 1904. godine i udžbenik „Osnovi empiričke psihologije” od V. Jeruzalema. Sadržaj udžbenika i nastavnog programa skoro se podudaraju. Osnovna karakteristika tih sadržaja je da oni po prirodi pripadaju sadržajima klasične, opšte, Vuntove introspektivne psihologije. Poređenjem tih sadržaja sa razvojno-psihološkim tokovima u razvijenim zemljama Evrope i sveta, konstatovali smo da je u jagodinskoj učiteljskoj školi dominirala nemačka Vuntova psihologija što je predstavljalo izvestno zaostajanje za tadašnjim savremenijim psihološkim školama i pravcima (funkcionalizmom, psihoanalizom, bihejviorizmom) nekih zemalja. Prisustvo psihologije u vannastavnim aktivnostima učenika (školskim sekcijama i klubovima) ukazuje da se na neki način ipak pratio savremeni razvoj psihološke nauke, a prisustvo psihologije u pismenom i usmenom obliku na učiteljskom ispitu zrelosti ravnopravno sa pedagogijom ukazuje na njeno značajno mesto i ulogu u stručnom obrazovanju budućih učitelja.

Ključne reči: jagodinska učiteljska škola, nastavni plan i program, udžbenik psihologije, učiteljski ispit zrelosti, vannastavni rad učenika, opšta Vuntova introspektivna psihologija

GENERAL PSYCHOLOGY IN THE TEACHER'S FACULTY IN JAGODINA SINCE IT'S FOUNDATION TILL WORLD WAR I

The subject matter of this research is the place, the role and the character of psychology in The Teacher Training School of Jagodina from the time of its beginning (1898) till World War I. The fact established is that the Teacher Training School of Jagodina had in that period two curricula, from 1898 and 1904. We have analyzed the curriculum of psychology from 1904 and the text-book "The Essentials of Empirical Psychology" by V. Jeruzalema. We have concluded that the contents of the textbook nearly correspond to the curriculum. The basic characteristic of these contents is that by their nature they belong to the contents of Vunt's classic, general, introspective psychology. The presence of psychology in the extra-curricular activities of pupils (school circles and clubs) points out the following of the contemporary development of psychological science, and the presence of psychology having equal rights with pedagogy in both written and oral form at final examination shows its important place and role in the professional training of future teachers.

Keywords: the teacher training school of Jagodina, curriculum, psychology text-book, general introspective psychology